

РЕШЕНИЕ

№ 276

гр. Сливен, 03.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СЛИВЕН, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и девети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Красимира Д. Кондова

при участието на секретаря Маргарита Анг. Андонова
като разгледа докладваното от Красимира Д. Кондова Гражданско дело № 20232230104652 по описа за 2023 година

Предмет на разглеждане са предявени в условията на обективно кумулативно съединение искове, както следва:

- иск с правна квалификация, чл.26, ал. 1, пр.1 ЗЗД, вр.чл. 10, ал.1, вр. чл. 22 ЗПК;
- иск по чл.26, ал.1 ЗЗД, вр.чл.11, ал.1, т.9 и т.10, вр.чл.19 ЗПК;
- иск по чл.26, ал.1 ЗЗД, вр.чл.10а, ал.1, ал.2, ал.4 ЗПК;
- иск по чл.26, ал.1, пр.3 ЗЗД - за обявяване на нищожен на Договор за кредит № 9880388009/09.09.2023г. и анексите към него, сключен между ищеца и ответното дружество.
- иск с правна квалификация чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 23 ЗПК за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 339,24 лв., платена без правно основание по горепосочения договор за кредит, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на исковата молба 01.12.2023г. до окончателното плащане.

Ищецът твърди, че на 09.09.2023г. сключил с ответното дружество договор за кредит № 9880388009, по силата на който била договорена главница в размер на 400 лв. На същата дата 09.09.2023г. бил сключен анекс за допълнителна сума, с който общият размер на кредита бил увеличен на 600

лв. Един ден по-късно бил сключен втори анекс, по силата на който общият размер на кредита бил увеличен на 1 000 лв. Срокът на кредита би 30 дни, при лихвен процент за срока на кредита в размер на 41% и ГПР в размер на 49.7 %.

Сочи, че по силата на договора ищецът бил задължен да заплати на кредитора ответник такса за бързо разглеждане в размер на 98.52 лв., уговорена в „Условия по кредита“. По силата на анекса от 09.09.2023г. било уговорено заплащане на „Такса за бързо разглеждане след отпускане на допълнителна сума“, чийто размер възлизал на 145.78 лв. По силата следващия анекс сумата била увеличена на 206.31 лв. В чл. 13.1 от Общите условия била уговорена и „такса за удължаване“, чийто размер бил посочен в Тарифа за таксите и разходите за услуги, предоставяни от ответника. В резултат на това за усвоена сума в размер на 1 000 лв. и ползването ѝ за период от около месец, потребителят заплатил на кредитора сума в размер на 1 339.24 лв. Соци, че извършил плащания по договора, както следва: на 25.10.2023г.- 296,73 лв.; на 04.11.2023г.- 520 лв.; на 12.11.2023г. - 322.51 лв. и на 14.11.2023г.- 200 лв.

Твърди, че договорът бил нищожен, сключен в противоречие с чл.10, ал.1 ЗПК, тъй като липсвали волеизявленията на страните. Договорът не бил сключен нито на хартия, нито на „друг траен носител“, като липсвали саморъчни или електронни подписи.

Следващото основание за нищожност било противоречие с чл. 22 ЗПК поради нарушаване на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 ЗПК,вр. чл. 19 ЗПК. В договора, били посочени като абсолютни стойности лихвения процент по заема и на ГПР. Липсвало посочване на останалите компоненти от лихвения процент, съобразно чл.11, ал.1, т.9 ЗПК. Липсвала ясно разписана методика на формиране на ГПР, в това число кои компоненти, точно били включени в него и как се формирали кои са допусканията, които били използвани при изчисляването. Дължимата „такса за бързо разглеждане" не била включена при изчисляването на ГПР, а този разход бил известен на кредитора към датата на сключване на договора и следвало да бъде включен при изчисляване на размера на ГПР.

Посочването в договора на размер на ГПР, който не бил реално прилаганият в отношенията между страните представлявало „заблуждаваща търговска практика" по смисъла на чл. 68д. ал. 1, и ал.2 т. 1 ЗЗП.

Твърди, че договора бил нищожен, тъй като клаузата за договорна лихва накърнявала „добрите нрави“, тъй като надвишавала трикратния размер на законната лихва. Поради това, че нищожните уговорки не произвеждали действие, следвало да се приеме, че лихва не била уговорена между страните.

Клаузите, изискващи заплащане на „такса за бързо разглеждане“ и „такса за удължаване“ противоречали на разпоредбите на чл. 10а, ал. 1, ал. 2, ал. 4 ЗПК, тъй като били свързани с усвояването и управлението на кредита. Тези клаузи заобикаляли ограничението на чл. 10а ЗПК и не били включени в ГПР, а и противоречали на добрите нрави, като илюстрирали директно уговорка във вреда на потребителя – надвишавали 15 пъти размерът на договорената лихва.

Договорът за потребителски кредит бил нищожен и на основание чл.11, ал.1, т.20 ЗПК, съгласно която в договора следвало да се съдържа приложимия лихвен процент на ден при отказ от кредит, какъвто липсвало в случая. Неприложима била хипотезата на чл.26, ал.4 ЗЗД, относно нищожност на частта от договора, в която се уговарял ГПР ГЛП, тъй като те били незаместими по право от повелителни правила на закона и сделката не би била сключена при ГПР, надвишаващ изискването на чл.19, ал.4 ЗПК.

Счита, че договора бил нищожен на основание чл. 10, ал.1, чл.11. ал.1, т.9, т.10, т.11 и т.20, вр. чл.22 ЗПК, както и чл. 146, ал.1 ЗЗП и се дължала чистата стойност по кредита, съгласно чл.23 ЗПК.

Иска се от съда прогласяване нищожност на сключения между страните договор, на изложените основания и осъждане на ответното дружество да заплати на ищеца сума в размер на 339,24 лв., представляваща недължимо платена по договора за кредит, ведно със законната лихва върху нея, считано от 01.12.2023г. датата на депозиране на исковата молба до окончателно заплащане.

Претендира деловодни разноски.

В срока по чл.131 ГПК ответникът депозирал отговор, с който оспорва исковете.

Не оспорва, че бил сключен проценият договор за кредит с ищцата, предоставен от разстояние. Твърди, че е спазена формата, като излага подробни аргументи по сключване на договора от разстояние и предоставената преддоговорна информация, вкл. стандартен европейски

формуляр. Сочи, че ищцата се възползвала от правото си и заявила получаването на допълнителна незадължителна услуга за бързо разглеждане на искането за отпускане на кредит, за която била начислена такса. Таксата била част от предоговорна информация и било изначално ясна и за двете страни насрещната престация за тази незадължителна услуга.

За сключването да договор от разстояние не бил въведен императив за използване на електронен подпис, нито такъв се изисквал за което и да е от електронните изявления между страните по повод на договора. Достатъчно било да е налице необходимата идентификация на лицето потребител. В договора бил посочен фиксиран лихвен процент в размер на 40,97 %. В т. 9.1. от Общите условия бил пояснен и начинът за изчисляване на годишната лихва за предоставяне на кредита - на база 365 дни в годината, състояща се от действителния брой дни във всеки месец, като лихвата за предоставяне на кредита била дължима на датата на погасяване, посочена в Специалните условия по Договора. От така предоставената информация било ясно, че годишната лихва от 40.97 % била фиксирана и определена на база 365 дни в годината.

Било видно от първата страница на договора, специалните условия какъв бил ГПР, изразен в проценти - 49.7 %, както и какъв общият размер на всички дължими на падежната дата суми. Обстоятелството дали такса за Бързо разглеждане следвало да бъде включена към общо дължимата сума по договора и в ГПР било въпрос, относим към действителността на тази клауза, а не на договора за кредит като цяло, съгл. чл. 19, ал. 5 ЗПК. Изрично било упоменатото в т. 7.1 на ОУ, а именно - в ГПР не били включени разходите за допълнителни незадължителни услуги, предоставени на кредитополучателя по негово искане и доколкото единственият друг разход по кредита била договорната лихва, неоснователно се явявало твърдението, че не е ясна методиката на формиране на ГПР.

Неоснователни намира и аргументите на ищцата за накърняване на добрите нрави. Сочи, че отношенията между страните били частноправни и се развили в сферата на потребителското кредитиране от небанкови финансови институции. Тази сфера разкрила специфики, предвид ноторно известният факт, че паричният ресурс на небанковите институции бил многократно по-скъп от този на банките с оглед на факта, че не могат да

осъществяват влогонабиране. С оглед на принципа за свобода на договаряне и по своя свободна воля, ищцата изявила изрично ясно и недвусмислено съгласието си, че желае да използва допълнителната незадължителна услуга по приоритетно разглеждане и възнаграждението било дължимо за реално предоставена услуга.

Иска се отхвърляне на претенциите, като неоснователни.

Претендира разноски и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ищцата с искане за неговото редуциране до минималния размер.

От събраните по делото писмени доказателства, съдът прие за установено от фактическа страна следното:

Не се спори между страните, а и се установява от приетия по делото договор за кредит № 9880388009, че на 09.09.2023г. ищцата в качеството си на кредитополучател и ответното дружество, като кредитодател са в облигационни отношения, по силата на които ищцата получила заемна сума в размер на 400 лв. със срок на погасяване 30 дни, стандартен лихвен процент 40,97%, лихвен процент за срока на кредита 41%, сума на лихвата за срока на кредита 13,48 лв., ГПР 49,7%, такса за бързо разглеждане 98,52 лв., общо дължима сума по кредита 512 лв. На същата дата между страните бил сключен анекс за допълнителна сума към договора за кредит, с който на ищцата била отпусната сума в размер на 200 лв. Така общия размер на кредита станал 600 лв., стандартен лихвен процент 40,97%, лихвен процент за срока на кредита след отпускане на допълнителната сума 40,94%, сума на лихвата 20,21 лв., ГПР 49,6%, такса за бързо разглеждане 145,78 лв., общо дължима сума по кредита 765,99 лв. На следващия ден 10.09.2023г. страните сключили още един анекс за допълнителна сума към договора за кредит в размер на 200 лв. Така общия размер на кредита станал 800 лв., стандартен лихвен процент 40,97%, лихвен процент за срока на кредита след отпускане на допълнителната сума 40,97%, сума на лихвата 26,72 лв., ГПР 49,7%, такса за бързо разглеждане 186,39 лв., общо дължима сума по кредита 1 013,11 лв. На 11.09.2023г. страните отново сключили анекс към договора за кредит за допълнителна сума към договора за кредит в размер на 200 лв. Така общия размер на кредита станал 1000 лв., стандартен лихвен процент 40,97%, лихвен процент за срока на кредита след отпускане на допълнителната сума 40,93%,

сума на лихвата 33 лв., ГПР 49,6%, такса за бързо разглеждане 226,34 лв., общо дължима сума по кредита 1 259,34 лв.

В хода на процеса е допусната, изготвена и приета съдебно икономическа експертиза, от заключението на която се установява, че ищцата заплатила на ответното дружество по договора за кредит сума в общ размер на 1 339,24 лв., от която : 1000 лв. главница, 33 лв.-договорна лихва, 226,34 лв., такса за бързо разглеждане и 79,90 лв. лихва за забава. Вещото лице посочило, че таксата за бързо разглеждане не била включена в ГПР, а ако се включи той би се увеличил до 3 152 % и така би надвишил петкратния размер на законната лихва по просрочени задължения, съобразно чл.19, ал.4 ЗПК. Ако се дължи чистата стойност по договора за кредит, то ищецът дължал сума в размер на 1 000 лв., а направените плащания надвишавали тази сума с 339,24 лв.

Горната фактическа обстановка съдът прие за безспорно установена въз основа на представените по делото писмени доказателства, които съдът кредитира изцяло като неоспорени от страните.

Съдът кредитира изцяло и заключението на изготвената съдебно-икономическа експертиза, като неоспорена от страните и тъй като няма съмнение в знанията и уменията на вещото лице.

Установеното от фактическа страна обуславя следните правни изводи:

По иска за прогласяване нищожност на сключения договор за потребителски кредит.

Предявеният главен иск за прогласяване на нищожност на договор за кредит № 9880388009 от 09.09.2023г., като противоречащ на закона /ЗПК/ с правно основание чл.26, ал.1, предл.1 ЗЗД, вр.чл.11, ал.1, т.10 ЗПК е допустим, а разгледан по същество и основателен.

В конкретният случай приложение намират нормите на ЗПК.

Ответникът е небанкова финансова институция по смисъла на чл. 3 ЗКИ, като дружеството има право да отпуска кредити със средства, които не са набрани, чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Ищецът е физическо лице, което при сключване на договора е действало именно като такова, тоест страните имат качествата на потребител

по смисъла на чл. 9, ал. 3 ЗПК и на кредитор съгласно чл. 9, ал.4 ЗПК. Сключеният договор и анексите към него по своята правна характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит. Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20, чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен и липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпването на тази недействителност. Касае се за изначална недействителност при сключването на договора и когато той бъде обявен за недействителен, заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвите и другите разходи. Основателно е твърдението в исковата молба основание за недействителност на договора за кредит, свързано с изискването на чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК за посочване на общата дължима сума. Нарушената правна норма е чл.19, ал.4 ЗПК. Съгласно чл.19, ал.1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, като в ал.4 на визираната правна норма е посочен неговият максимално допустим размер– пет пъти размера на законната лихва. Съгласно §1, т.1 ДР ЗПК „общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. От своя страна, „обща сума, дължима от потребителя“ е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя– §1, т.2 ДР ЗПК. В случая в ГПР по договора за кредит не е включено задължението за таксата „бързо разглеждане“.

Установи се от заключението на вещото лице, че ако горе посочената такса се включи в ГПР по кредита, той би станал в размер на 3 152 % или ще надхвърли максимално допустимия петкратен размер на законната лихва. В случая посочения размер на ГПР не отговаря на действителния. От страна на търговеца е приложена заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал.2, т.4 ЗЗП. Посочването на по-нисък от действителния ГПР,

представлява невярна информация, относно общите разходи по кредита и се окачествява като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.6, §1 от ДиректИ. 2005/29/ЕО. Това означава, че клаузата за общия размер на сумата, която следва да заплати потребителя е неравноправна по смисъла на чл.4, §1 от ДиректИ. 93/13/ЕО и влече недействителност на договора в неговата цялост.

Действителният ГПР по процесния договор значително надвишава петкратния размер на законната лихва по просрочени задължения в нарушение на чл.19, ал.4 ЗПК, доколкото при получен заем в размер на 1000 лева следва да се върне сума в размер на 1 259,34 лв.

за период от 30 дни.

Ето защо процесния договор за потребителски кредит е недействителен на основание чл.22 ЗПК и следва да бъде прогласена неговата нищожност, поради противоречие със закона.

По иска за връщане на даденото по договора за кредит без основание по чл.55, ал.1, предл.1 ЗЗД.

При този вид иск ищцовата страна следва да докаже плащането на претендираната сума, а ответната – основанието за нейното задържане. Изисква се наличието на предаване, съответно получаване на нещо при начална липса на основание, т.е. когато още при самото получаване липсва основание за преминаване на блага от имуществото на едно лице в имуществото на друго. Фактически е дадено нещо при нищожен договор, но едната страна е престирала фактически, мислейки, че изпълнява валидно договорно задължение, както се установи в настоящия правен казус. При недействителен договор, длъжникът дължи чистата стойност по кредита без да дължи лихви и други разходи, т.е. ищецът дължи по процесния договор за кредит единствено сумата от 1 000 лв. получена главница. Останалата платена сума по договора над сумата от 1 000 лв. в размер на исковата претенция от 339,24 лв. е дадена без основание и ответното дружество дължи връщането ѝ.

Следователно претенцията е основателна и доказана в пълен размер. По правилата на процеса на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца направените от него разноски по делото в размер на 353, 57 лв. / 250 лв. възнаграждение за вещо лице и 103,57 лв.

платена държавна такса/. Следва и да заплати на пълномощника на ищцата адвокатско възнаграждение по реда на чл.38, ал.1, т.2 ЗАдв. В случая се претендира адвокатски хонорар в размер на 833,92 лв. /433,92 лв. по установителния иск и 400 лв. по осъдителния/.

Съдът намира за основателно възражението на ответната страна за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ищеца и то следва да се редуцира.

Преобладаващата съдебна практика е, че когато с една молба са предявени от един ищец срещу определен ответник обективно кумулативно съединени иски, интересът върху който следва да се определи минималния размер на адвокатското възнаграждение е сборът на цената на всички иски */Определение № 29/20.01.2020г. по ч.т.д. № 2982/2019г. II т.о. ВКС/*. В случая уважаването на двата иска почИ. на общо основание – недействителност на договор, поради което не следва да се присъжда възнаграждение за всеки иск по отделно. От друга страна съгласно Решение от 25.01.2024г. по дело С-438/2022г. на Съда на ЕС, съдът при определяне на адвокатско възнаграждение не е длъжен да се съобрази с минимално определените размери на адвокатските възнаграждения, определени в Наредба № 1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Така в случая, съобразно цената на иска, занижената фактическа и правна сложност на делото, приключило с две открити съдебни заседания, в които лично участие не е взел пълномощник адвоката на ищцовата страна, съдът намира, че следва да определи възнаграждение в размер на 300 лв.

Ръководен от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН на осн. чл.26, ал.1, пр.1 ЗЗД, вр. чл.11, ал.1, т.10, вр.чл.22 ЗПК Договор за кредит № 9880388009/09.09.2023г., респ. Анекси към него от 09.09.2023г., 10.09.2023г. и 11.09.2023г., сключени между П. Й. Х., ЕГН: ***** от гр..... и „ВИВУС БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.“Димитър Хаджикоцев“ № 52-54, представлявано от З.С.Р. и А.М..

ОСЪЖДА, на основание чл.55, ал.1, пр.1 ЗЗД „ВИВУС БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.“Димитър

Хаджикоцев“ № 52-54, представлявано от З.С.Р. и А.М. **ДА ЗАПЛАТИ** на П. Й. Х., ЕГН: ***** от гр....., чрез пълномощника й адвокат П. С. П. САК на следната банкова сметка IBAN BG47RZBB91551014243060 Обединена Българска банка, **сума в размер на 339,24 лв. /триста тридесет и девет лева и 0,24 ст./**, платена без основание по Договор за кредит № 9880388009/09.09.2023г., респ. Анекси към него от 09.09.2023г., 10.09.2023г. и 11.09.2023г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 01.12.2023г. до окончателното плащане.

ОСЪЖДА, на основание чл.78, ал.1 ГПК „ВИВУС БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.“Димитър Хаджикоцев“ № 52-54, представлявано от З.С.Р. и А.М. **ДА ЗАПЛАТИ** на П. Й. Х., ЕГН: ***** от гр....., чрез пълномощника й адвокат П. С. П. САК на следната банкова сметка IBAN BG47RZBB91551014243060 Обединена Българска банка, **сума в размер на 353,57 лв. /триста петдесет и три лева и 0,57 ст./**, деловодни разноси.

ОСЪЖДА, на основание чл.38 ЗАдв „ВИВУС БГ“ ЕООД, ЕИК 202393458, със седалище и адрес на управление гр.София, ул.“Димитър Хаджикоцев“ № 52-54, представлявано от З.С.Р. и А.М. **ДА ЗАПЛАТИ** на адвокат адвокат П. С. П. САК на следната банкова сметка IBAN BG47RZBB91551014243060 Обединена Българска банка, **сума в размер на 300 лв. /триста лева/**, адвокатско възнаграждение.

Решението може да бъде обжалвано пред Сливенски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от решението **ДА СЕ ВРЪЧИ** на страните.

Съдия при Районен съд – Сливен: _____